

CONV 270/02

WG IV 11

NOTA

van:	het secretariaat
aan:	Werkgroep IV "Nationale parlementen"
Betreft:	Beknopt verslag van de vergadering van 11 september 2002

1. De groep nam nota van de presentatie door leden uit Finland, Zweden, Denemarken en Frankrijk van de structuur van de nationale controleregelingen en van de lering die daaruit is getrokken sedert de invoering ervan. Daarna wisselde de groep van gedachten over wat op nationaal niveau vereist is voor een doeltreffende parlementaire controleregeling betreffende Europese zaken en begon met de bespreking van mogelijke maatregelen op Europees niveau met het oog op de aanmoediging van verbeteringen in de nationale regelingen (de bespreking van laatstgenoemd punt zal in de volgende vergadering worden voortgezet).

Huidige nationale controleregelingen – presentatie van de in Finland, Zweden, Denemarken en Frankrijk toegepaste regelingen

2. Finland (zie WD 20): regeling vergelijkbaar met die van DK en S. De controleregeling voor Europese zaken wordt gezien als een middel om het verlies te compenseren van de wetgevende bevoegdheden die het parlement als gevolg van de toetreding is kwijtgeraakt. De regering is krachtens de grondwet gehouden het parlement onverwijld te informeren over alle zaken waarvoor het eerder bevoegd was, de zogenaamde "U-zaken". Hieronder vallen de EU-zaken in de meest ruime zin van het woord (de drie pijlers). Ook is de regering uit hoofde van

de grondwet verplicht het parlement desgevraagd over andere EU-zaken te informeren ("E-zaken" – het betreft overlegdocumenten, mededelingen en voorstellen voor besluiten waarvoor het parlement uit constitutioneel oogpunt niet bevoegd is). Wat de "U-zaken" betreft, geeft het parlement een mandaat aan de regering, die na de Raadszitting verslag dient uit te brengen en het parlement verder op de hoogte dient te houden van de amendementen die in de loop van de besluitvormingsprocedure worden voorgesteld. Het standpunt van het parlement wordt in het *Grand Committee* (Commissie EU-zaken) of in de Commissie buitenlandse zaken vastgesteld, maar het gehele parlement is bij de controleregeling betrokken, aangezien ook de sectorale commissies voorstellen toetsen en schriftelijk advies geven aan het *Grand Committee*. Om te waarborgen dat het vroegtijdig wordt geïnformeerd, beschikt het parlement over een vertegenwoordiger in de EP-gebouwen in Brussel. EP-leden kunnen niet deelnemen aan de vergaderingen van de nationale parlementaire commissies, maar jaarlijks worden er enkele gezamenlijke vergaderingen gehouden. Binnen de politieke partijen zijn er wel veelvuldige contacten tussen de nationale en de Europese parlementsleden. Belangrijke elementen (lering) waarop de aandacht wordt gevestigd: in de Raad handelt de Finse regering overeenkomstig het nationale standpunt, niet het regeringsstandpunt. Het door het parlement verstrekte mandaat is niet bindend uit juridisch, maar wel uit moreel en politiek oogpunt; de regering heeft het vertrouwen van het parlement. Er is nimmer een motie van wantrouwen ingediend en het door het parlement verstrekte mandaat wordt gezien als extra ruggeleuning voor de regering in de Raad. De regering beschikt over de nodige speelruimte om, indien nodig, aan een compromis te werken, maar moet dan terug naar het parlement om dit compromis te motiveren.

3. Zweden (zie WD 5 en 18): regeling vergelijkbaar met die van DK en FIN. De regering is krachtens de grondwet gehouden tot informatie van en beraadslaging met het parlement. De Commissie EU-zaken komt wekelijks bijeen en geeft de regering een mandaat voor Raadszittingen. Het mandaat wordt als bindend beschouwd. De controle bestrijkt alle drie de pijlers. De sectorale/permanente commissies zijn verplicht de EU-activiteiten op hun gebied te volgen en hebben een verregaand recht op informatie van de regering. De vergaderingen zijn besloten, maar de woordelijke verslagen worden bekendgemaakt (kleine delen kunnen vertrouwelijk blijven). De EP-leden ontvangen een afschrift van de documenten en kunnen worden uitgenodigd op vergaderingen van de Commissie EU-zaken of de sectorale commissies, maar zij mogen niet deelnemen aan de beraadslagingen van de regering. Jaarlijks

wordt er een specifieke gezamenlijke vergadering gehouden, maar de meeste contacten vinden plaats binnen de fracties. De Commissie constitutionele zaken rapporteert jaarlijks o.m. over haar werkzaamheden in verband met EU-zaken; één keer heeft zij een minister berispt. Er is nimmer een motie van wantrouwen ingediend. Belangrijke elementen (lering) waarop de aandacht wordt gevestigd: de parlementaire steun versterkt de positie van de regering, die met meer vertrouwen in de Raad kan onderhandelen. De betrokkenheid van het parlement van het begin af aan maakt het gemakkelijker om op nationaal niveau de nodige uitvoeringsmaatregelen vast te stellen. Elk parlement moet uiteraard de controleregeling kiezen die het het meest geschikt acht, maar het is wel dienstig om, bijvoorbeeld via de COSAC, beste praktijken uit te wisselen.

4. Denemarken (WD moet nog worden verspreid): de Commissie Europese zaken heeft geen grondwettelijke grondslag, maar is gebaseerd op de Akte van Toetreding van Denemarken tot de EU. De werkwijze van de commissie is niet bij wet geregeld, maar haar werkmethoden en bevoegdheden zijn opgenomen in verslagen waarover de commissie en de regering overeenstemming hebben bereikt. De ministers moeten voor elke Raadszitting door de Commissie Europese zaken gemandateerd worden (de voorzitter constateert dat er geen meerderheid tegen het door de regering voorgestelde mandaat is) en moeten daarna bij haar ook verslag uitbrengen. Ook NGO's kunnen hun mening schriftelijk meedelen aan de commissie. Wat de contacten tussen de nationale en de Europese parlementsleden betreft, is de situatie vergelijkbaar met die in Finland en Zweden: één of twee keer per jaar wordt er een gezamenlijke vergadering gehouden, maar de coördinatie vindt vooral binnen de politieke partijen plaats. Belangrijke elementen (lering) waarop de aandacht wordt gevestigd: de gespecialiseerde/sectorale commissies moeten niet verplicht bij de controle worden betrokken, maar dat is wel steeds vaker het geval; vaak hebben zij een ontmoeting met de betrokken minister voordat deze voor de Commissie Europese zaken verschijnt. Wat de informatie aan het parlement betreft, is het aan de ministers om te besluiten welke stukken het parlement te zien zou moeten krijgen; in de praktijk komt het erop neer dat het parlement alle stukken krijgt. Het parlement wil bezien hoe de informatiestroom in kwalitatief opzicht kan worden verbeterd.

5. Frankrijk (WD moet nog worden verspreid): in Frankrijk werd de controleregeling tien jaar geleden ingesteld, na een grondwetswijziging (in 1998 vond een tweede wijziging plaats om de materies van de tweede en de derde pijler in de regeling te integreren). Alle voorstellen voor EU-besluiten worden toegezonden aan het parlement. Een subgroep daarvan, nl. de besluiten met gevolgen voor het Franse rechtssysteem, uitgekozen door de *Conseil d'Etat*, wordt op formelere wijze toegezonden aan het parlement. Deze stukken worden onderworpen aan de systematische controle van de EU-delegaties van de assemblee en de senaat, en alleen over deze teksten kan een resolutie worden aangenomen. Het parlement kan ook om formele toezending van andere teksten verzoeken. In de senaat (de regeling van de assemblee vertoont gelijkenissen) zijn minder belangrijke teksten onderworpen aan raadpleging via de schriftelijke procedure, terwijl voor andere een verslag of eventueel een resolutie vereist is. Het parlement beschikt na ontvangst van een EU-tekst over een termijn van één maand om de regering mee te delen dat het voornemens is een standpunt te bepalen. De ministers kunnen het parlement evenwel om urgente behandeling verzoeken; dat gebeurt vaak op de gebieden waarvoor de termijn van zes weken die is vastgesteld in het Protocol betreffende de rol van de nationale parlementen bij het Verdrag van Amsterdam, niet geldt. Occasioneel zijn er hoorzittingen met EP-leden, maar de meeste contacten vinden plaats binnen de politieke partijen. Belangrijke elementen (lering) waarop de aandacht wordt gevestigd: de selectie vooraf van de teksten die een grondige bestudering behoeven, heeft het voordeel dat het parlement zich kan toespitsen op de belangrijkste teksten. De belangrijkste teksten worden ook in de permanente commissies besproken. De geconstateerde moeilijkheden houden verband met de termijnen: verzoeken om urgente behandeling komen vaak voor en de urgentie berust niet altijd op objectieve factoren. Voorts is het zo dat, zelfs wanneer de regering zich ertoe verbindt in de Raad geen definitief standpunt in te nemen zolang de tekst niet door het parlement is behandeld, de teksten in feite reeds in de periode van zes weken voorgelegd worden aan de Raadsgroepen, waardoor er nog moeilijk op kan worden teruggekomen.
6. Opgemerkt zij voorts dat WD 19 betrekking heeft op de controle van het Italiaanse parlement op de EU-besluitvorming.

Nationale vereisten of regelingen voor een doeltreffende nationale controle

7. Tijdens de discussie die op de presentaties volgde, werd de groep het erover eens dat de invloed die de nationale parlementen uitoefenen op de Europese Unie, in eerste instantie te maken heeft met de controle die zij uitoefenen op hun regeringen. Voorts werd betoogd dat een strenge nationale controle de positie van de betrokken regering in de Raad versterkt. De groep was het erover eens dat elke lidstaat, overeenkomstig de nationale grondwettelijke vereisten en parlementaire praktijk, zelf gestalte moet geven aan de controle op Europese zaken. De uitwisseling van ervaringen en beste praktijken tussen de parlementen werd door verscheidene leden echter zeer belangrijk geacht.
8. Diverse leden wezen erop dat ook de sectorale/permanente commissies van het parlement bij de controle moeten worden betrokken door middel van schriftelijke verslagen/adviezen aan de Commissie EU-zaken, of in bepaalde gevallen zelfs door middel van gezamenlijke hoorzittingen of vergaderingen (in dat verband werden de na de Europese Raden opgestelde verslagen genoemd).
9. De leden onderstreepten dat het tijdstip van toezending van de informatie aan de nationale parlementen en de inhoud ervan (reikwijdte) van doorslaggevend belang zijn voor de controle. Het gaat er immers niet alleen om de informatie vroegtijdig te ontvangen, maar ook te bepalen welke informatie het belangrijkste is.
10. Verscheidene leden van de werkgroep benadrukten dat het dienstig is om in Brussel een vertegenwoordiger te hebben ter ondersteuning van de controle door het nationale parlement, omdat dan reeds in een vroeg stadium kan worden uitgemaakt welke voorstellen en welke informatie belangrijk zijn. Ook werd gewezen op het belang van een passend aantal eigen technische personeelsleden om de Commissie Europese zaken (of gelijkwaardige instantie) op nationaal niveau te ondersteunen.
11. In sommige landen wordt een of twee keer per jaar een vergadering van de Commissie EU-zaken en de EP-leden gehouden. Verscheidene leden merkten evenwel op dat in hun land de vruchtbaarste contacten tussen nationale en Europese parlementsleden binnen de politieke partijen plaatsvinden.

Mogelijke maatregelen op Europees niveau ter aanmoediging van verbeteringen in de nationale controleregelingen

12. Sommige leden wezen op moeilijkheden in verband met verzoeken van de regering om urgente parlementaire controle, met name op de gebieden waarvoor de in het Protocol betreffende de rol van de nationale parlementen opgenomen termijn van zes weken niet geldt; zij stelden voor om het toepassingsgebied van deze termijn te verruimen. Een aantal leden stelde ook voor dat de Raadswerkgroepen de teksten ten vroegste vier weken na de toezending ervan zouden beginnen te behandelen.
13. De groep zal de bespreking van mogelijke maatregelen op Europees niveau met het oog op de aanmoediging van een goed werkende nationale controleprocedure in de ochtendvergadering van 19 september voortzetten.

Diversen

14. De voorzitter deelde mee dat de heer Mendez de Vigo, voorzitter van WG I "Subsidiariteitsbeginsel", op 12 september mondeling verslag zal uitbrengen over de voortgang van de werkzaamheden van de Conventie. De voorzitter had op 10 september een ontmoeting met de heer Mendez de Vigo en kon meedelen dat er (zoals ook werd vastgesteld tijdens de gezamenlijke vergadering van de twee groepen op 22 juli) een hoge mate van samenhang bestaat tussen de voorstellen van WG I en de conclusies van de besprekingen van WG IV over de rol van de nationale parlementen met betrekking tot de controle van de subsidiariteit.

Volgende vergadering

15. De volgende vergadering zal op donderdag 19 september van 11.00 uur tot 18.30 uur worden gehouden (agenda verspreid in doc. 265/02). 's Ochtends zal de bespreking van mogelijke maatregelen op Europees niveau met het oog op de aanmoediging van verbeteringen in de nationale controleregelingen worden voortgezet. Commissielid Michel Barnier zal dan een toelichting geven op de uitvoering van het aan het Verdrag van Amsterdam gehechte Protocol betreffende de rol van de nationale parlementen vanuit het oogpunt van de Commissie. 's Middags zal de bespreking gewijd zijn aan multilaterale/interinstitutionele regelingen voor de betrokkenheid van de nationale parlementen (met inbegrip van de rol, de werking en de toekomst van de COSAC alsook de rol en de werking van een congres).